



PRAĆENJE, VREDNOVANJE I OCJENJIVANJE POSTIGNUĆA UČENIKA



Zenica, februar 2021.

Iz jednog izvještaja 1911. godine

- dosadašnji načini provjeravanja i ispitivanja kao i ocjenjivanja traže od učenika da se iscrpljuje reprodukovanjem tuđih ideja, a ne da razvija stvaralački duh;
- učenik je često "nagrađen" visokim ocjenama za beznačajne činjenice;
- navikavanje na poslušnost, podređenost u izvršavanju obaveza;
- daje se prednost sposobnosti usmenog izlaganja u odnosu na poznavanje sadržaja;
- učenik često odustaje da iskaže sopstvenu misao u korist reprodukovanja nastavnikovih riječi;
- strah od neuspjeha podstiče učenika na obmanu, a uspjeh u prevari je loš primjer za ostale; itd.

Izvor: Pavelku, V. , Osnovni principi dokimologije, E. D. P. , Bukurešt, 1968.

Ocjenjivanje i evaluacija

- Ocjenjivanje - postupak kojim se prati odgojno-obrazovni rad i razvoj učenika i određuje nivo koji je učenik postigao. To je završni dio složenog postupka kojeg nazivamo vrednovanje ili evaluacija
- Vrednovanje je, dakle, širi pojam od provjeravanja i ocjenjivanja u nastavi.



Vrednovanje

Vrednovanje učenikova rada podrazumijeva primjenu raznovrsnih tehnika praćenja njegova razvoja i napredovanja.

Vrednovanjem učenikova rada se:

- ▣ stiče uvid u ostvarenost ciljeva i zadataka nastave,
- ▣ postiže sigurnost u radu,
- ▣ utvrđuje ispravnost rada,
- ▣ poduzimaju određene mjere za uspješnije savladavanje zadataka nastave,
- ▣ razvija učenikova radoznalost, upornost i odgovornost u radu...

Vrednovanje ili Evaluacija

01

Praćenje

podrazumjeva niz postupaka kojima se provjerava usvojenost nekih sadržaja od strane učenika, odnos prema nastavi i obavezama.

02

Provjeravanje/ procjenjivanje

ključni dio vrednovanja i odgovora na pitanje – Šta ocjenjujemo?

03

Ocjenjivanje

postupak pridavanja vrijednosti rezultatima različitih tehnika procjenjivanja u klasičnoj brojčanoj skali od 1 do 5.

U praktičnoj nastavi najčešće ocjenjujemo nivo ovladanosti praktičnim znanjima, sposobnostima, vještinama.; Rukovanje predmetima, alatima, instrumentima, materijalom, tj. provjeravaju se znanje i sposobnosti za određenu djelatnost. sposobnost primjene tehničkih znanja, radnih navika i vještina u svakodnevnom životu.

U zavisnosti od toga šta je svrha ocjenjivanja, ocjenjivanje zasnovano na rezultatima može se obaviti:



Formativno

Usmjereno na proces. Svrha formativnog ocjenjivanja jeste pomoći učenicima da nauče. Cilj je pratiti učenje učenika.



Sumativno

Usmjereno na rezultate. Svrha je dodijeliti ocjenu i rangirati znanje učenika. Cilj je vrednovati učenje učenika.

Primjer formativnog ocjenjivanja: Dobro si sašila/sašio ovu košulju, ali trebaš više pažnje obratiti na šavove. Ne smiju se ovoliko vidjeti! Žuriš pa praviš početničke greške. Moraš se skoncentrisati, jer gubiš puno vremena dok isporiš pa ponovo sašiješ. Probaj to na ovakav način... Znaš šiti, samo malo sporije...

Vrste ocjenjivanja



Realizuje se u toku procesa učenja



Ovo ocjenjivanje (procjenjivanje) je najvažnije za nastavni proces,



na osnovu praćenja učenika mi usklađujemo dinamiku rada, nove korake i aktivnosti.



Na kraju aktivnosti učenja



Nije prosta aritmetička sredina dobijenih ocjena,



reflektuje stvarni nivo dosezanja određenih standarda (postavljenih očekivanih ishoda) za svakog učenika.

Samoocjenjivanje učenika

- Učenici trebaju evaluirati i ocjenjivati svoj rad i rezultate, tako da postanu svjesni svog znanja i neznanja, ali i da općenito razviju kritičan i odgovoran stav prema svome radu i napretku.
- S obzirom na veliko odgojno značenje samoocjenjivanja za razvoj kritičnosti, nastoji se da ocjenjivanje pojedinog učenika vrši cijeli učenički kolektiv ili sam taj učenik u svim onim odgojno-obrazovnim područjima gdje je to moguće.





Ako se ispravno koristi, ocjenjivanje može biti
snažan poticaj za učenje.

OSOBI	Odličan (5)	Vrlodobar (4)	Dobar (3)	Dovoljan (2)	Nedovoljan (1)
Ponašanje	Vrlo prihvatljivo, primjereno	Općenito prihvatljivo i razborito	Izvršava naredbe pri samoj kontroli	Nerado izvršava naredbe	Bezvoljnost, odsutnost, loše ponašanje
Marljiv, pokazuje interes za rad	Natprosječna zainteresovanost	Zadovoljavajuća marljivost	Potreban poticaj	Potrebno nadgledati	Nezainteresovanost, lijenost
Urednost	Posebno uredan	Uredan	Mora se opominjati za urednost	Neuredan, malo se trudi	Veoma neuredan
Radna preciznost	Bespriekorno obavlja poslove	Poslove obavlja skoro bez greške	Pravi greške, ali se trudi	Pravi mnogo grešaka	Stalno griješi
Radni tempo	Posebno brz	Brz	Dovoljno brz	Spor	Prespor
Sposobnost učenja	Uči brzo i razumije objašnjenja	Uči brzo i jasno	Zadovoljavajuća sposobnost učenja	Ponekad ne pamti objašnjenja	Spor u pamćenju, nema smisla za suštinu
Napomena					
Ocjena					
Datum		Potpis mentora praktične nastave:			

Lista za ocjenjivanje rada učenika na praktičnoj nastavi u preduzeću

Elementi vrednovanja obavljenog zadatka				Mogući bodovi	Ostvareni bodovi
Samostalnost u planiranju toka rada i izrade zadataka				0-10	
Utrošeno vrijeme za planiranje i izradu				0-5	
Redoslijed i ispravnost postupaka i rukovanje alatima				0-10	
Kvaliteta i tačnost izrade				0-30	
Estetski izgled urađenog (ukupni dojam o obavljenom zadatku)				0-10	
Upotreba tehničko-tehnološke dokumentacije				0-5	
Primjena mjera za rad na siguran način				0-5	
Pridržavanje propisa o zaštiti okoliša				0-5	
Racionalna upotreba energije i materijala				0-5	
Komunikacija u radnom prostoru i procesu rada				0-10	
Sposobnost analize obavljenog posla				0-5	
UKUPNO				100	
Bodovi	92-100	81-91	67-80	50-66	0-49
Ocjena	Odličan (5)	Vrlodobar (4)	dobar (3)	Dovoljan (2)	Nedovoljan (1)

PRAKTIČNA NASTAVA

Učenik (ime i prezime)					Razred:
Odjeljenje/sektor u preduzeću					
Mentor praktične nastave			Firma (pečat)		
Kriteriji ocjenjivanja	5	4	3	2	1
Dolazak na praktičnu nastavu					
Vanjski izgled (utisak)					
Ljubaznost					
Timska sposobnost					
Pouzdanost					
Angažovanost					
Interes za dodijeljene poslove					
Stručna kompetencija					
Rukovanje s inventarom i materijalima					
Identificiranje s politikom firme					
UKUPNA OCJENA					
Lične napomene					
Datum	Potpis				

Primjer 4- Mjerenje, isjecanje i spajanje lima lemljenjem

RADNI ZADATAK - Iz pločice od lima isijeci dva kvadrata ($a=40\text{mm}$) i spoji ih lemljenjem tako da dobiješ pločicu dužine 75mm . U tom cilju:

- ▣ Izvrši potrebna mjerenja i obilježavanja na limu;
- ▣ Isijeci dva kvadrata;
- ▣ Zalemi isječene kvadrate.

KRITERIJI

Mjerenje i obilježavanje: 0-20

Sječenje: 0-20

Lemljenje: 0-20

Rukovanje alatom: 0-20

Organizacija i ekonomika rada: 0-20

BODOVI:

0-49 (nedovoljan 1)

50-66 (dovoljan 2)

67-80 (dobar 3)

81-91 (vrlodobar 4)

92-100 (odličan 5)

AKTIVNOST: Nacrtajte drvo!!



Kriteriji:

Drvo treba biti veliko sa crvenim plodovima i bogatom zelenom krošnjom koja se nadvila nad plavu rijeku, a ispod koje u „debeloj“ hladovini leži crno-bijela mačka i igra se sa žutim leptirićem.

Iz Pravilnika za izvođenje praktične nastave izvan škole

Član 25

(1) Napredovanje učenika tokom izvođenja praktične nastave kod privrednih subjekata, kontinuirano prati mentor u saradnji sa koordinatorom i nastavnikom praktične nastave.

(2) Procedura i način ocjenjivanja učenika se vrši u skladu sa nastavnim planom i programom određenog obrazovnog profila, Zakonom i relevantnim podzakonskim aktima.

Izvor: Pravilnik o utvrđivanju uslova za izvođenje praktične nastave izvan škole („Službene novine ZDK, broj: 3/19)

Iz Pravilnika o ocjenjivanju

- Provjeravanje znanja i vještina je sastavni dio obrazovno-odgojnog rada u srednjoj školi kojim se učenici stalno i kontinuirano podstiču na svjesno i aktivno usvajanje znanja, vještina i navika. (Član 2)
- Ocjenjivanje znanja učenika ostvaruje se primjenom naučno-verifikovanih oblika, metoda i postupaka, kontinuirano u toku cijele školske godine.
Nastavnici srednje škole su obavezni da stvore što povoljnije uvjete u kojima učenik može redovno da iskaže svoje rezultate rada, sposobnosti i znanja, kroz različite oblike provjeravanja i ocjenjivanja. Ocjenjivanje u srednjoj školi je javno. (Član 3)

Iz Pravilnika o ocjenjivanju

▣ Provjeravanje, vrednovanje i ocjenjivanje znanja učenika vrši se primjenom naučno verifikovanih oblika, metoda i postupaka:

(...) - usmenim provjeravanjem znanja;

- ocjenjivanjem praktičnih radova rađenih u laboratorijama i radionicama praktične nastave;
- ocjenjivanjem radnih zadataka i finalnih proizvoda u praktičnoj nastavi i slično;
- ocjenjivanjem grup učenika na zajedničkom zadatku (projekat, portfolij i sl.) (član 4)

Iz Pravilnika o ocjenjivanju

- U toku polugodišta svaki učenik mora imati najmanje tri ocjene koje su dobijene različitim oblicima, metodama i postupcima ocjenjivanja.
- Učeniku se ne može dati nedovoljna ocjena zbog nediscipline.
- Učeniku se ne može zaključiti nedovoljna ocjena na osnovu samo jedne nedovoljne ocjene...

I na kraju...

Efikasno ocjenjivanje

- Ocjenjivanje treba biti **kontinuirano** – više formativno;
- Moramo koristiti **različite izvore i načine** da se procjeni i dokumentuje napredovanje učenika;
- Ocjenjivanje treba da prati **sve nivoe mišljenja** i podstiče kritičko mišljenje;
- Uzeti u obzir **cjelokupnu ličnost**, ne samo sposobnosti kao što su pamćenje, odnosno intelektualni potencijali.
- Ima **jasne kriterije** i ishode;
- **Uključuje učenike** i podstiče na samoocjenjivanje.

Hvala!

Da li ima pitanja?